

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 28

Fylke: Nord-Trøndelag

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Overhalla

Emne: Drikk til maten kvardags

Bygdelag:

Oppskr. av: Joh.s Fuglår

Gard:

(adresse): Namsos

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Min mening.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Mjölk.

1. Melk har vært brukt i nærsagt alle former, som nysilt, skummet, sur og som skjör. Noen bestemt regel for bruken kjenner jeg ikke. Der produseres nu mere melk enn tidligere, men jeg tror ikke landsfolk bruker i allefall nevenverdig mer enn för.

2. Kan jeg ikke uttale meg om.

3. Der ble tildels laget "bleng" av surmelk og vannö Saup er den melklignende veske som blir igjen når smöret er tatt ut av flöten. Bruktes tidligere som "saupgraut", som ofte ble brukt som pålegg på smörogbröd. Blandedes ofte i melk som ble ystet. Der koktes også delvis "saupgraut". Saup eller kjernemelk brukes nu vistnok i stor utstrekning som dyreför, f. eks. til griser og andre. Skjör benyttes delvis som törstedrikk.

Öl.

4. Herom har jeg tidligere skrevet, jfr. mine ekspedisjoner av 8. og 25. august 1949.

Kaffe.

5. Det er meget vanskelig å si når kaffe kom i bruk. Det er av gamle folk fortalt, at bönderne kjøpte 1 pund (0,5 kg) kaffe og noe sukker på Overhallsmarkedet og det var til et lengere tids forbruk. Når dette var tilfellet er ikke godt å si, kanskje 100 år, kanskje mere. I min barndom (1870-årene) ble brukt litet kaffe, höyst to gange daglig. I min fars ungdom - födt 1829 - fik man en dram för man gik ut til arbeidet om morgenen.

6. Kaffe drikkes nu 3 - 4 gange om dagen. Tidspunktet for når dette ble almindeligtör jeg ikke si, anslagsvis for 40 - 50 år sidenö

7. Se foregående.

8. Kaffekoking: vann på kjelen, malt brenndtkaffe etter behag og erfaringsmessig forhold. Salt i kaffe brukes ikke. Klareskind delvis. Kaffen må klares för den drikkes. Å spå i kaffegrutt (kaffegrutt heter kaffegruggi eller også bare gruggi) kjennes kun som leik.

9. Til kaffen brukes sukker - hvis man har -. Tidligere kjøptes toppsukker, nu kjøpes sukker i klumpform eller som finsukker. Brunsukker og kandis er to ord for samme stof her. Har ikke vært å få på mange år. Kaffesukker av farin kokes delvis.

10. I almindelighet brukes flöte eller melk i kaffen.

Te.

11. Te brukes til hverdags, men ikke til skjenk. Te av tyttebærblad og andre benyttes delvis når både kaffe og te mangler.

Brennevin.

12. Brukes aldrig til hverdags hverken i onnetid eller ellers.

Nyere drikk.

13. Kjøpöl, selters, brus osv. brukes ikke til hverdags.

Nansos 5.2.1951,

5517